

LỬA THIÊN

Huy Cận

xuất bản năm 1940.

bản đánh máy này dựa theo lần tái bản năm 1961 tại Sài Gòn, Việt Nam Cộng Hòa (không đi lại phần lời phi lộ của nhà xuất bản)

Tựa

Đời xưa có một người thi-sĩ lành như suối nước ngọt, hiền như cái xanh; gån chàng, người ta cảm nghe một nỗi hòa vui, như đứng giữa thiên-nhiên, tâm-hồn thơ-thới. Thi-sĩ thuở xưa làm những bài thơ bao- la như lòng tạo-vật. Xưa kia, chàng thương mến cỏ hoa, yêu dấu ân- tình. Xưa kia... nhưng không! Chàng sống bây giờ đây, ở "nửa thế-kỷ hai mươi", đang đi giữa đường phố kia, mặt ngược lên, mái tóc sau đầu vòng vòng như túp lông con cò, con hạc. Ấy là Huy-Cận đó; - nhưng một thi-sĩ "thiên-nhiên" như chàng thì ở thời nào chẳng được, ở thời nay cũng như ở thời xưa; chàng như không ở trong thời-gian mà chỉ ở trong không-gian; người ta muốn tưởng linh-hồn Huy-Cận là đám mây kia, là nỗi hắt-hiu trong cõi trời, là hơi gió nhớ thương...

Trong thơ Việt-nam, nghe bay dậy một tiếng địch buồn. Không phải sáo Thiên-thai, không phải điệu ái-tình, không phải lời ly-tao kể chuyện một cái "tôi"; mà ấy là một bản ngâm-ngùi dài: có phải tiếng đìu-hiu của khóm trúc, bông lau; có phải niềm than-van của bờ sông, bãi cát; có phải mặt trăng một mình đang cảm thương cùng các vì sao ? Tiếng rền-rĩ dịu êm sẽ vẩn lầy ta như một giải lụa ôm-ấp một vết đau; tiếng len thấm thía vào hồn ta như khí-hậu của núi đèo; tiếng làm thành sương, đọng lệ trên mắt ta... Thơ Huy-Cận đó ư ? Ai nhắc làm chi những nỗi thê-thiết của ngàn đời, ai động đến cái lớp sấu dưới đáy hồn nhân- thế; những lời muôn năm than thẳm trong lòng vạn-vật, ai thuật lại mà nào-nuột lắm sao!

Thơ Huy-Cận không được vui. Ấu cũng là một sự tự-nhiên của đất trời: hàng phi-lao đứng bên sóng xanh kia, gió xa thổi vào, cứ tự nhiên phát ra những lời rầu-rĩ. Tại phi-lao buồn hay tại gió buồn? Tại gió buồn hay chỉ vì tại gió bay qua biển cả, thấy nhiều không-gian quá mà sinh ra băng-khuâng? Làm nên điệu buồn thương, duyên có vốn là biển cả đó thôi; mệnh-mông bao giờ cũng buồn; biển ra chân trời rồi biển tiếp với đại-dương, biển càng to vì biển quá rộng lớn.

Linh-hồn Huy-Cận là một linh-hồn trời đất; nói thế không sai đâu! Xem suốt tập LỬA THIÊN, cái cảm-giác trời nhất của ta là một cảm giác không-gian: ta nghe xa vắng quanh mình; ta đứng trên thiên-văn đài của linh-hồn, nhìn cõi bát-ngát; một cái buồn vời-vợi dần ra cho đến hư-vô. Huy-Cận quá cảm nghe cái mệnh-mông, thì giọng thơ của người cũng lay cái sấu của vũ-trụ. Những bài thơ đôi khi vắng vẻ quá: "*Đèo cao quán*

chật, bển ò lau thưa", "Mái nghiêng nghiêng gửi buồn theo hút người", hay là "Sầu thu lên vút song song": chỉ có trời đất ngo-ngẩn với nhau.

Thơ Huy-Cận có một hồn xưa là tại đó. Phong cảnh bay hết sắc màu, thường chẳng có xôn-xao, chỉ những nét lặng-lẽ như tranh, làm thành những áng mơ tuyệt diệu. Cho đến những tình người của Huy-Cận cũng như không có thời khắc; ta không thấy những chi tiết nhỏ-nhặt của đời hằng ngày, những rạo-rực mau chóng trong phút giây; chỉ thấy một tấm lòng thương yêu không biết có tự đời nào, và đoạn thăm, hồi vui cùng nhuốm một màu vĩnh-viễn.

Chàng than nỗi tháng ngày vùn-vụt, bảo rằng hoa xuân không đậu, đời thoảng mùi ôi, trong khi mình chưa sống hết tuổi xuân, đang còn ở giữa độ măng trẻ của đời người! Cái tiếc sớm, cái thương ngừa ấy chẳng qua là sự trá-hình của lòng ham đời, là cái tật dĩ-nhiên của kẻ yêu sự sống. Không yêu sự sống hay sao, một người thường có những cái nghiêng tai kỳ- diệu: khi mùa xuân cựa mình, khi những ý tươi lên rún-rẩy trong cổ chim, khi "Nhạc vượn lên trời"... lòng ông cũng theo hăng-hái; và thơ ông mang ngậm sinh-lực như men ủ nắng, tưởng chừng câu thơ có nhựa, sắp nứt ra như một trái mềm căng.

Nhưng mới sau câu vui, lại có câu sầu. Ta cũng đừng vì vậy mà trách chàng Huy! Cái buồn Huy-Cận là cái thương vô hạn kia thành cái tủi vô cùng; ấy là thứ "hận sâu dài đặc lâu bền nó gieo họa trong lòng bọn thi- sĩ". Nỗi buồn đó vốn là nỗi buồn chung của con người; bọn thi-sĩ chúng tôi nhẹ lòng nhẹ dạ, nên lĩnh mang giùm tất cả cho nhân-gian! Chuyện ngày tháng phôi-pha, chuyện cuộc đời quanh-quẩn, chuyện linh-hồn tù hãm, thân-thể bùn lầy, chuyện mùa đông hay buổi chiều quá đổi thê-lương như thế-gian sắp tiêu-diệt chắc không phải là chuyện một mình Huy-Cận, ai cũng nghe, mà cứ để trong cõi mù mờ của tình-cảm; chúng tôi rõ và nói ra, nên chúng tôi thành những người hay thổ-than.

Huy-Cận nói hộ ta đó; những giọt nước mắt thường đến quanh mí rồi ngừng, Huy-Cận đã vì ta để rơi xuống má; cái linh-hồn ấy bơ-vơ không kể hết, kiếp người lang-thang, đất trời trôi-nổi, lạnh lắm, nhân-gian ôi! ta thấy người thơ đi trốn cô đơn; trốn ở đâu bây giờ? hồn bọn thi-nhân thường là một món hàng ế; bán thì người ta không biết giá, mà cho, họ nhận cũng chẳng ra tuồng. Vũ-trụ mệnh-mang thế, một người đời làm sao cho ta người được những ám-ảnh bao-la! Và có say đắm một đời ngày, cũng không quên được cái băng-khuâng để lại từ kim cổ.

Trong đời, Huy-Cận còn nghe đơn chiếc, huống chi tưởng-tượng lúc sang bờ vô định bên kia! Nghĩ mà xem, cái chết rét mướt là chừng nào! Nay còn đây, nằm ngủ với gối chằng, khăng-khít cùng da thịt, mà chưa đủ ấm; đến khi một mình nằm dưới đất, thì còn ai vào thăm, còn ai ôm-ấp, còn đâu mặt trời và chim kêu!

Nói về cái chết, Beaudelaire, thi-sĩ sở-trường môn ấy, tỷ-mỷ đếm từng con dòi, vạch từng bộ-phận ươn thối rữa tan; Beaudelaire chỉ làm ta gớm- ghê như gớm những vật dơ-bẩn. Huy-Cận không tả gì hết, mà đem đến những cảm-giác tái-tê, thấm-thía hơn biết bao! Người thi-sĩ Tây-phương đứng bên ngoài nhìn những thi-thể, người thi-sĩ Đông-phương nghe cái chết bằng tình bên trong của mỗi người. Hư vô càng giá căm căm, khi Huy-Cận bày những cảnh sống tội nghiệp của người chết; họ tránh ngọn gió lò của mộ, họ ngủ nhờ với nhau, họ nằm đợi chờ; ta thấy những hồn lạc-loại bơ vát trong lạnh buốt, tối tăm; ta quá xót thương, và rợn mình, như gió âm-ty đã thổi đến.

Mà Thê-lương của sự chết cũng chỉ là một phần của Thê-lương lớn, của Thê-lương chung. Sóng gợn tràng giang, trăng phơi đầu bãi, hay dấu chân gió thốc, gánh xiếc đi qua: cũng vẫn là một nỗi vắng-về ấy; ta thấy xa, xa vát rất xa; lòng người rộng rãi quá cho đến

nổi làm một vói đất trời; và trời đất, và lòng người là một cõi mộng-lung, một khung mờ nó dịu- dàng ru ta, nhưng vừa làm cho ta khóc.

Xuống dưới đáy tâm-hồn ta, tất nhiên ta thấy cái sâu cốt tủy. Sự thật ấy, Huy-Cận cứ thấy luôn:

*"Chàng Huy-Cận khi xưa hay
sâu lắm,"*

Chính ông cũng tự nhận như vậy. Và nghe thơ Huy-Cận, tự nhiên lòng ta ấy cái cảm thương không cùng của thi-sĩ và trước nhất, ta cảm thương người thi-sĩ rất nhiều cảm thương. Ta muốn nâng linh-hồn bơ-vơ kia, ôm lấy cái an-ủi: "Chúng tôi khuây-khoa trong chuyện đời, ráng lấy cho đầy cái khoảng trống trong linh-hồn bằng những sự thể linh tinh; chúng tôi sợ sâu, nên làm ngơ với những nhớ thương dằngđặc. Nay người nói ra, chúng tôi càng nhớ lại; chúng tôi ngược mắt nhìn lên cõi trời để hình- ảnh hồn chúng tôi. Chúng tôi bơ-vơ; mỗi hồn người là một cõi bơ-vơ, trong đất trời là một khung bơ-vơ; chúng ta đồng một bơ-vơ với nhau, vậy thì người cũng bớt bơ-vơ một chút."

Xuân Diệu

Mỹ-tho, Juin 1940

Trình Bày

Tôi sẽ đến trước mặt người, Thượng đế
Để kêu than, khi tôi đã lia đời
Khi lá rụng, và hồn tôi đã xé
Sang bên kia thế giới của loài người

Trước Thượng đế hiền từ tôi sẽ đặt,
Trái tim đau khổ héo thuở trần gian.
Tôi sẽ nói:
"Này đây là nước mắt,
Ngọc đau buồn, nguyên khối vẫn chưa tan,

Người biết đấy, lòng tôi trong trắng lắm,
Người cho sao tôi giữ vậy, như gương;
Mặt trời đẹp, sắc đời đua nở thắm,
Tôi đã đành mang nặng nghiệp yêu thương.

Từng bước lạnh teo, một mình lủi thủi,
Tin ngây thơ: hồn sẽ hiểu qua hồn;
Tôi đâu biết thịt xương là sông núi
Chia biệt người ra từng xứ cô đơn.

Cả linh hồn, tôi đem cho trọn vẹn;
Vốn nhà nghèo không quen thói bán buôn,
Đến những kẻ mới vờ duyên hứa hẹn,
Tôi cũng cho trọn vẹn cả linh hồn.

Đầu gối rã, tôi đứng chờ đã mệt;
Tôi trông mong hai mắt tối đen rồi,
Tôi đã khóc những đêm sâu đến chết
Thuở trần gian - xin Thượng đế thương tôi

Tuổi non dại lòng tôi say mên bạn,
Khi thanh xuân, tôi mới chạy theo tình.
Nhưng cô độc đã thâm ghi trên trán,
Lòng lạc loài ngay từ thuở sơ sinh.

Lòng tôi đây, trọn một đời thương nhớ;
Hồn tôi đây, thiên hạ bỏ đi hieu;
Người nhìn xem, chân tôi muôn dấu rỗ,
Thung gai đời, đây tay vói tình yêu

Hỡi Thượng đế! tôi cúi đầu trả lại,
Linh hồn tôi đã một kiếp đi hoang.
Sầu đã chín, xin Người thôi hãy hái!
Nhận tôi đi, dầu địa ngục, thiên đường."

Rồi tôi khóc, và đầu tôi ngã gục,
Mắt tôi mờ, và tay của tôi xuôi
Không biết nữa, thiên đường hay địa ngục;
- Quên, quên, quên đã mang trái tim người

Thân Thể

Hỡi Thượng đế!
Người nhìn xem, Người đã cho thân thể,
Bình thịt xương để đựng chứa linh hồn.

Người đã cho những bàn tay hoa nở,
Những cây chân, chồi mạnh búp tơ măng;
Người thu góp gió mây trong miệng thở,
Nơi mắt ngời, Người gửi ánh sao trắng;

Mắt sâu sáng thắp đèn soi vũ-trụ,
Và tai rền thu cất nhạc không gian;
Và tơ tóc ướp vạn mùa hương ủ,
Và ngực vang ngân điệu nhịp hoàn toàn,

Và cổ đứng như mình cây vững chãi,
Và vai ngang như mặt nước xuôi dài:
Hỡi Thượng đế, Người công phu biết mấy!
- Nhưng một sâu nương núp giữa lâu đài

Nghìn yếu đuối theo sau nghìn yếu đuối,
Bước ngày mai sẽ chông dẫu hôm nay
A! thân thể! một cái bình tội lỗi!
Đất sơ sinh đã hóa lại bùn lầy

Xương với máu có bao giờ mỏi mệt,
Miệng bao giờ buông thả vúi chua cay!
Thân không chán đau, ngực sâu thờ chết,
Tay bồng thân, và tay nữa ôm mò.

Xin thương lấy những mầm khô, trứng dập;
Những thân teo, xin Thượng đế dung thương!
Thân quá nặng nên hồn sa xuống thấp,
Chớ giận chi những kẻ mất thiên đường!

Nếu Chúa biết bao nhiêu lòng hốt hoảng,
Trong sâu đen đã gãy cánh như dơi;
Nếu Chúa biết bao nhiêu giòng lệ đắng,
Chảy như sông, không rửa sạch sầu đời;

Nếu Chúa biết bao nhiêu hồn ly tán,
Vì đã nâng bình lửa áp lên môi:
Thì hẳn Chúa cũng thẹn thùng hối hận,
Đã sinh ra thân thể của con người

Buồn

Đã chảy về đâu những suối xưa ?
Đâu con yêu mến đến không chờ ?
Tháng ngày vùn vụt phai màu áo
Của những nàng tiên mộng trẻ thơ.

Rụng những chùm tên mấy độ bông;
Phai hàng nhật ký chép song song;
Chàng trai gói mộng trên trang sách
Tỉnh thức, mùa xuân rụng hết hồng.

Đời mất về đâu, hồi tháng, năm ?
Xuân không mọc nữa với trăng rằm!
Chẳng bao lâu ngủ sâu trong đất,
Vĩnh viễn mùa đông lạnh chỗ nằm.

Nay hẵng còn đây ám mặt trời,
Mà sao lòng lạnh tuyết băng rơi ?
- U sầu chắc hẳn đang nhanh bước,

Lung khộm nghìn năm đến cửa tôi.

Buồn Đêm Mưa

Tặng Khải Hưng

Đêm mưa làm nhớ không gian
Lòng run thêm lạnh nổi hàn bao la...

Tai nương nước giọt mái nhà
Nghe trời nắng nằng, nghe ta buồn buồn

Nghe đi rời rạc trong hồn
Những chân xa vắng dặm mòn lẻ loi...

Rơi rơi... dudu rơi rơi
Trăm muôn giọt nhẹ nói lời vu vơ...

Tương tư hương lạc phương mờ...
Trở nghiêng gối nặng hững hờ nằm nghe

Gió về, lòng rộng không che
Hơi may hiu hắt bốn bề tâm tư

Trông Lên

Nằm im dưới gốc cây tơ,
Nhìn xuân trái lựu muôn tờ lá non.
Gió se giòng mộng tuôn dòn,
Đem theo hương vị đời ngon ngàn đời
Gió đưa hơi, gió đưa hơi,
Lá thơm như thể da người: lá thơm...

Da chiều mới tỏ sao hôm,
Màu thanh thiên đã vào ôm giữa hồn.
Giữa trời hình lá con con,
Trời xa sắc biển, lá thon mình thuyền.
Gió qua là ngọn triều lên,
Hiu hiu gió đẩy thuyền trên biển trời

Chở hồn lên tận chơi vui,
Trăm chèo của Nhạc, muôn lời của Thơ
Quên thân như đã quên giờ,
Ta mê cõi biếc bến bờ là đâu

Xuân

Luống đất thơm hương mùa mới dậy,
Bên đường chân rộn bước trai tơ.
Cây xanh cành đẹp xui tay với;
Sông mát tràn xuân nước đậm bờ.
Ồ những người ta đi hóng xuân;
Cho tôi theo với, kéo tôi gần !
Rộn ràng bước nhịp hương vương gót,
Nhựa mạnh tuôn trào tưởng dính chân.

Bắt gặp mùa tươi lên rún rầy,
Trong cành hoa trẻ, cổ chim non.
- Có ai gửi ý trong xuân cũ,
Đất nở muôn xuân vẫn chẳng mòn.

Cầu khẩn

Hồn bơ vơ, tôi đi dạo giữa đời;
Chân theo lòng mà người chẳng theo tôi

Ngày đẹp thế, cũng có tay đang mở,
Đuổi hạnh phúc giữa lòng tôi bợ ngỡ.

Tôi đi tìm người, tôi đi tìm thơ,
Tính vẫn vợ có lạnh được bao giờ.

Và tình ánh không bao giờ lạnh được,
Nên chân đi chưa định ngày nghỉ bước.

Đường không dài: người tránh để thêm xa..
Gặp ngay đi! Đời may rủi lắm mà!

Và nếu không yêu, mà thừa yêu mến,
Cứ thả mộng cho lòng tôi ghé bến...

Đứng lại giùm, tôi đã mỏi theo sau,
Ôi! nỡ nào suốt đời đuổi bắt nhau!

Tình Tụ

Sáng hôm nay hôn em như tử áo,
Ý trong veo là lượt xếp từng đôi.
Áo đẹp chưa anh ! Hoa thắm thêu đời,
Áo mơ ước anh bận giùm chiếc nhé.

Vàng rạng cùng xanh, hồng cười với tía,

Xin mời anh chọn hình sắc yêu đương.
Hồn em đây đủ muôn ánh nghề thường,
Anh hãy bận hồn em màu sáng chói.

Anh có biết hôm nay là ngày hội
Của lòng ta. Em trần thiết, trang hoàng.
Anh đã về; em nghe dưới chân vang
Hoa lá nở với chuông rền giọng thắm.

Thửa chờ đợi, thời gian rét lắm.
Đời tàn rơi cùng sao rụng canh thâu;
Và trăng lu xế nửa mái tinh sầu,
Gió than thở biết mấy lời van vi ?

Lòng em nhớ lòng anh từ vạn kỷ,
Gặp hôm nay nhưng hẹn đã ngàn xưa.
Yêu giữa đời mà hồn ở trong mơ,
Tình rộng quá, đời không biên giới nữa,

Đây cửa mộng lòng em, anh hãy mở.
Màu thiên thanh rời rợi, gió long lanh :
Hồn nhớ thương em dệt áo dâng anh.

Đi Giữa Đường Thơm

Tặng Thạch Lam

Đường trong làng: hoa dại với mùi rom...
Người cùng tôi đi dạo giữa đờng thơm,
Lòng giắt sẵn ít hương hoa tưởng tượng.

Đất thêu nắng, bóng tre rời bóng phượng
Lần lượt buông màn nhẹ vương chân lâu:
Lên bề cao hay đi xuống bề sâu ?
Không biết nữa - Có chút gì làm ngợp
Trong không khí... hương với màu hoa hợp...

Một buổi trưa không biết ở nơi nào,
Như buổi trưa nhẹ nhẹ trong ca dao,
Có cu gáy, có bướm vàng nữa chứ
Mà đôi lúa đứng bên vườn tình tự.
Buổi trưa này xưa kia ta đã đi,
Phải cùng chăng ? Lòng nhớ rõ làm chi!

Chân bên chân, hồn bên hồn, yên lặng,
Người cùng tôi đi giữa đường rải nắng,

Trí vô tư cho da thở hương tình,
Người khẽ nắm tay, tôi khẽ nghiêng mình.

Như sắp nói, nhưng mà không - khóm trúc
Vừa động lá, ta nhận vào một lúc
Cả không gian hồn hậu rất thơm tho;
Gió hương đưa mùi, dịu dịu phất phơ...

Trong cảnh lặng, vẫn đưa mùi gió thoảng...
Tri băng quơ nghĩ thoảng nhưng buồn nhiều:
"Chân hết đường thì lòng cũng hết yêu".
Chân đang bước bỗng e dè dừng lại

Ở giữa đường làng, mùi rơm, hoa dại....

Hồi hận

Hạnh phúc rất đơn sơ,
Nhịp đời đi chậm rãi..
Mái nhà yên bóng trưa;
Ông hút chòm hoa cải

Lòng tôi sao chẳng đợi,
Vội vã bước vào trong!
Bốn mùa yên một lối
Chân mỗi vịn đường cong.

Tôi không đành nói xấu,
Đời, đời rất hiền từ;
Nhưng hoa xuân không đậu,
Thôi mong gì trái thu!

Quá hiền nên vụng tính,
Tôi đã phá đời tôi
Điên rồi, khi vụt tỉnh;
Hạnh phúc đi xa rồi!

Võ Vê

Tình dậy lòng ơi, ê chề hãy tỉnh!
Gà gáy mai đem sức lại cho đời
Quên chua cay, hãy tỉnh dậy lòng ơi!
Chớ ảo não, chán chường không phải lẽ.
Ngày về đó, đậm đà và mới mẻ;
Sương buông thưa, hứa hẹn gió hiền lành.
Nghe mạch đời đang thao thức âm thanh,

Và nhạc sống vẫn âm thầm tiến tới..
Thơm tho quá, lòng ơi, vườn mới xới,
Vẫn vợ thơm như mùi của tơ duyên;
Làm nũng chi với hạnh phúc bình yên!
Chim hót đó; sao lại ngờ số mệnh?

Rắn rồi chút với tài ba dự định,
Yên vui đi cùng thương mến ít nhiều
Tháng ngày qua, buồn khổ cũng qua theo,
Đời vẫn đến ở dưới trời rộng mở.

Nếu mai mốt theo ngõ lầy quá khứ,
Nỗi nhác lười sẽ mục hết thanh niên.
Và nhất là đừng cúi mặt đi bên;
Chớ buông thả hết cả lòng kiêu hãnh.

Hãy tỉnh lòng ơi, ê chề hãy tỉnh!
Tìm Sớm Mai mà xin một nụ cười!
Nghe: bên tường, vội vã một đàn dơi,
Thâu bóng tối cuối cùng trong cánh lớn.

Chiều Xưa

Buồn gieo theo gió veo hồ,
Đèo cao quán chật, bến đò lau thưa.

Đồn xa quần quai bóng cò,
Phát phơ buồn tự thuở xưa thối về.

Ngàn năm sực tỉnh lê thê
Trên thành sơn nhạ. - Chiều tê cuối đầu...

Bờ tre rung động trống châu,
Tuồng chùng còn vọng trên lầu ả quan,

Đêm mơ lay ánh trăng tàn,
Hồn xưa gởi tiếng thời gian, trống dồn.

Đẹp Xưa

Tặng Tô Ngọc Vân

Ngập ngừng mép núi quanh co
Lung đèo quán dựng, mưa lò mái ngang...
Vi vu gió hút nẻo vàng.
Một trời thu rộng mấy hàng mây nao.

Dùng cương nghỉ ngựa non cao
Dặm xa lữ thứ kẻ nào héo hon...

Đi rồi, khuất ngựa sau non;
Nhỏ thừa tràng đặc, tiếng còn tịch liêu...
Trơ vợ buồn lợt quán chiều
Mái nghiêng nghiêng gửi buồn theo hút người

Học Sinh

Tặng Tú M

Gió thổi sân trường chiều chủ nhật;
- Ôi! Thời thơ bé tuổi mười lăm,
Nắng hoe rải nhạt hoa trên đất,
Đời dịu vờn như nguyệt trước rằm.

Bốn vách nghiêm trang tiếng đọc bài,
Đầu xanh dẫm chực, nét văn khô,
Chiều xuân chim sẻ vô trong lớp,
Ông giáo trông lên; chúng bạn cười.

Lén mắt thầy, xem lại bức thư
Của người cô họ, chú hiền từ.
Bàn tay vợ vẫn đưa trang sách,
Mộng tưởng phiêu lưu bức địa đồ.

Đôi guốc năm hiên kéo bốn mùa,
Tiền nhà ít gửi, biết chi mua!
Áo dài cọ mãi đôi tay rách,
Gương lược thắm hoài tóc ngắn thừa.

Chủ nhật nhiều khi chán nản ghê,
Xung xăng sân bóng chạy tứ bề.
Bên vườn ông đốc dẫm hoa nở,
Đêm tới mau mau hái trộm về.

Lên gác yên tâm nghĩ sự đời,
Hương nồng quanh gối vẫn vợ chơi.
Giường bên cửa sổ, cây đưa mát,
Không chịu mừng che để ngó trời.

Họ sống bình yên, bước lặng thinh,
Không nghe hoa bướm gọi bên mình
Hững hờ đi giữa hương yêu mến,
Chân bước chưa khi rộ ái tình.

Vậy đó bỗng nhiên mà họ lớn,
Tuổi hai mươi đến, có ai ngờ!
Một hôm trận gió tình yêu lại
Đứng ngẩn trông vời áo tiêu thơ.

Tự Trường

Tặng em Triệu

Giờ nao nức của một thờ trẻ dại!
Hỡi ngói nâu, hỡi tường trắng, cửa gương!
Những chàng trai mười lăm tuổi vào trường.
Rương nhỏ nhỏ với linh hồn bằng ngọc.
Sắp hạnh phúc như chương trình lớp học,
Buổi chiều đầu họ tìm bạn kết duyên;
Trong sân trường tưởng dạo giữa Đào-viên;
Quần áo trắng đẹp như lòng mới mẻ.
Chân non dại ngập ngừng từng bước nhẹ;
Tim run run trăm tình cảm rụt rè;
Tuổi mười lăm gấp sách lại, đứng nghe
Lòng mới nở giữa tay đời ấm áp.

Tự trường đó; lòng tôi vừa bắt gặp
Nổi xôn xao thâm lặng ở trong rương
Của chàng trai mười lăm tuổi vào trường,
Mắt tin cậy và tóc vừa dưỡng rẽ.

Người bạn nhỏ! cho lòng tôi theo ghé,
Không nổi gì có thể vượt ve hơn;
Đêm tự trường mùi cửa sổ mới sơn,
Tủ mới đánh, và lòng trai thơm ngát.

Tiến Đưa

Chân rộn, lòng đau xé;
Tay buông, dáng nảo nùng.
Đứng dửng trông mắt lệ.
Đi: bắc cầu nhớ nhung.

Người xa, buồn lại gần;
Tai nặng lời giao thân.
Ngã ba tà áo lặn...
Dặm trường thương cố nhân.

Gió về, chiều sẽ kẻ...
Bước chậm tường gần người..
Cây dài lung bóng xế;

Sương sầu gieo xuống vai

Em Về Nhà

Thôi sáng hung rồi em hãy đi
Tự nhiên em nhé! Chớ buồn chi.
Suốt ngày nhắc nhở em từng phút
Anh đoán thuyền em đến bên gì.

Này lúc bên đường bóng đứng trưa
Thuyền em qua thác sóng xô lùa
Sông êm, bãi cát con cò đứng.
Khỏi vực, lòng em hết sợ chưa?

Tới ngã ba sông, nước bốn bề,
Nửa chiều gà lạ gáy bên đê.
Làng xa lặng lẽ sau tre trúc;
Bên cũ thuyền em sắp ghé về

Khi bóng hoàng hôn phủ núi xa,
Khi niềm mơ tưởng vương chân, và
Khi cảm không được anh ngồi khóc;
Ấy lúc em tôi đã tới nhà.

Tràng Giang

tặng Trần Khánh Giu

Bâng khuâng trời rộng nhớ sông dài

Sóng gợn tràng giang buồn điệp điệp
Con thuyền xuôi mái nước song song,
Thuyền về nước lại, sầu trăm ngả;
Củi một cành khô lạc mấy giòng.

Lơ thơ cồn nhỏ gió đìu hiu,
Đâu tiếng làng xa vãn chợ chiều.
Nắng xuống, trời lên sâu chót vót;
Sông dài, trời rộng, bến cô liêu.

Bèo dạt về đâu, hàng nối hàng;
Mênh mông không một chuyến đò ngang.
Không cầu gợi chút niềm thân mật.
Lặng lẽ bờ xanh tiếp bãi vàng.

Lớp lớp mây cao đùn núi bạc...

Chim nghiêng cánh nhỏ: bóng chiều sa
Lòng quê dợn dợn vời con nước,
Không khói hoàng hôn cũng nhớ nhà.

Thuyền Đi

Trăng lên trong lúc đang chiều,
Gió về trong lúc ngọn triều mới lên.
Thuyền đi, sông nước ưu phiền;
Buồm treo rắng đỏ giông miền viễn khơi

Sang đêm thuyền đã xa vời;
Người ra cửa biển nghe hơi lạnh buồn.
Canh khuya tạnh vắng bên cồn,
Trăng phơi đầu bãi, nước dòn mênh mang.

Thuyền người đi một tuần trăng,
Sầu ta theo nước, trăng giang lững lờ.
Tiền đưa đôi nuôi đợi chờ --
Trông nhau bữa ấy; bây giờ nhớ nhau

Vạn lý tình

Người ở bên trời, ta ở đây;
Chờ mong phương nọ, ngóng phương này.
Tương tư đôi chón, tình ngàn dặm,
Vạn lý sâu lên núi tiếp mây.
Nắng đã xế về bên xứ bạn;
Chiều mưa trên bãi, nước sông đầy.
Trông về bốn phía không nguôi nhớ,
Dơi động hoàng hôn thấp thoáng bay.
Cơn gió hiu hiu buồn tiễn biệt,
Xa nhau chỉ biết nhớ vui ngày.
Chiếu chẵn không ấm người nằm một
Thương bạn chiều hôm, sầu gói tay.

Gánh Xiếc

Có chàng ngơ ngác tựa gà trống,
E đến trăm năm còn trẻ thơ
Tám tuổi một chiều trong rạp xiếc
Yêu nàng cười ngựa uốn thân tơ.

Điệu kèn rộn rịp nâng chân ngựa

Nhịp với lòng trai mở cánh yêu,
Nhạc buồn thu - chở hồn đường sá!
Lần với hùm, voi, gái lệ kiều.

Gái lệ kiều đi với ngựa, voi;
Về nhà, đứa bé vẫn đùa chơi
Nhưng lòng trẻ đã theo đoàn xiếc
Xếp với màn to của rạp đời

Gánh xiếc đi qua chỉ một lần,
Bây giờ có lẽ đã chia tan...
Và nàng cuỡi ngựa đâu rồi nhỉ?
Ngơ ngác chàng trai tự hỏi thăm

Dấu Chân Trên Đường

Ai biết đường kia giậm mấy lần ?
Gió vừa thổi lạc dấu muôn chân.
Làm sao góp lại nâng xem thử.
Những bước vu vơ xa lại gần.

Thôi đã tan rồi vụn gót hương
Của người đẹp tới tự trăm phương.
Tan rồi những bước không hò hẹn
Đã bước trùng nhau một ngã đường.

Cây mở cành xanh, nghiêng lá phôi;
Bụi gieo trên lá, dội nên lời
Bâng khuâng kể lại bao câu chuyện
Của những bàn chân rỗ dấu đời.

Đã vậy bao lần rồi thế nhỉ ?
Và sau này nữa, dấu chân ai
Sẽ ghi rồi xoá trên đường bạc
Mỗi lúc trời đau gió thổi dài.

Thu

Hôm qua thu mới về,
Với một cành hoa gãy
Sương nặng gieo đầu tre,
Lạnh tràn theo gió đẩy

Thu tới trong vườn bên,
Ngơ ngàng màu cúc mới
Đêm qua bên láng giềng,

Êm tựa nhàn, thu tới

Cô gái nhỏ thung dung,
Qua miếng vườn hoa nhỏ.
Đất nằm im dưới cỏ,
Hoa tạ màu nhớ nhung.

Họa Điệu

Vàng đẹp quá, giăng tơ và xối chỉ:
Trời mênh mông nên rất đổi nhớ nhung;
Chiều buồn buồn giữa hương sắc tung bồng
Như nắng xế nằm trên gương mờ thủy
Chiều nơi hồn, và nơi trời, ý nhị;
Choáng tương tư, gió rộng vương cành cây
Vườn hân hoan muôn vạn nỗi đàn bà
Của nhựa mạnh thành tơ trong lá mới

Bước son sánh những nỗi lòng phân khởi,
Ở nơi kia từng lứa bạn trẻ trung
Đi bài đàn bông bột của đời chung,
Thâm xuân ý trong nhịp người nhún nhảy

Chân cây đứng, và chân người qua đây,
Bóng chân người xen giữa bóng chân cây;
-Vườn hân hoan muôn vạn nỗi đàn bà
Của nhựa mạnh thành tơ trong lá mới -
Chiều thịnh trị: ngày xiêu nhưng nắng phớt.
Cây không đi mà tình cũng nghiêng nghiêng:
Cây với người xưa có lẽ lảng giềng,
Đây đó cũng ngẩng đầu lên kiếm Gió.

Em ơi! chiều đương họa điệu vàng tơ..

Nhớ Hờ

Lâng lâng chiều nhẹ ghé muôn tai;
Trong bóng chiều như mờ tiếng ai
Thổi lạc hương rừng cơn gió đèn
Bâng khuâng trời rộng nhớ sông dài

Ôi! nắng vàng sao mà nhớ nhung!
Có ai đàn lẻ để tơ chùng?
Có ai tiễn biệt nơi xa ấy,
Xui bước chân đây cũng ngại ngừng...

Cây lặng. Hoa rơi cánh đợi chờ,
Chiều đi, ở lại mộng bơ vơ
Toảng vòng tóc gió qua bên má,
Khiến động làn da rợn ý sờ.

Hồn xa

Tặng Thế-Lữ

Thuở xưa Chức-Nữ buồn sông Ngân,
Có kẻ ngồi thương ở dưới trần;
Chạnh nỗi tương tư khôn giải tỏ,
Muôn sao bàng bạc sầu không gian.

Tự buổi tiên đi, sâu cũng nhỏ,
Nhân gian thôi nhớ chuyện trên trời;
Đại-băng vỗ cánh muôn năm trước,
Ai biết trời xưa rộng mấy khơi!

Bích-Câu đâu nữa bóng chàng Uyên?
Sông núi thô sơ bật tiếng huyền.
Có lẽ hồn ta không đẹp nữa,
Nét thần thôi họa bức thiên duyên.

Giấc mộng Minh-hoàng không trở lại,
Trăng ôi! ai chép nhạc Nghê-thường?
Cõi đời cúi mặt quên xa biếc,
Đi hết thời gian, không nhớ thương.

Trò Chuyện

I

Chiều lại xuống ở trên lầu cô tịch;
Chờ thi nhân đã chết tự ngàn xưa
Nói chuyện cùng - Chiều không nắng, không mưa,
Không sương gió, chỉ có sầu vạn thuở.
Đời hiu quạnh, thời gian nghiêng bóng nhớ,
Phố không cây thoi sầu biết bao chừng!
Chỉ mơ hồ trùng điệp với mộng lung,
Buồn vạn lớp trên mái nhà dọn sóng.

II

Nghìn năm trước, thuở các người mơ mộng,
Yêu trăng sao và thương nhớ gió mây,
Mê gia nhân, liễu mảnh, với hồ đây,

Màu năm tháng cũng ngậm ngùi thế nhỉ.
Cùng một hận chuyen nhau từng thế kỷ
Thì về đây, hỡi Thi-sĩ muôn xưa!
Chiều hiu hiu khêu gợi nhớ nhung hờ,
Câu tâm sự gọi duyên người kim cổ.

III

Em chiêu niệm các anh hồn rạng lửa,
Đuốc muôn sao đã thấp ở mặt trời
Hãy về đây hỡi Thi-sĩ muôn đời,
Đời lạnh thế, mình em sao chịu nổi
Trời! Áo nã những chiều buồn Hà-nội,
Hồn bơ vơ không biết tựa vào đâu;
Mây không bay, thương nhớ cũng không màu,
Nắng không xé mà lòng sàu mất hướng.

Giác Ngủ Chiều

Tặng Hoàng Đạo

Thức dậy, nắng vàng ngang mái nhạ,
Buồn gieo theo bóng lá đùng đưa
Bên thềm - Ai nấn lòng tôi rộng,
Cho trái mệnh mộng buồn xế trưa.

Than ôi, trời đẹp nhưng trời buồn,
Nhu cảnh tươi màu rạ cải lương
Tôi đội tang đen cùng mũ trắng,
Ra đi không hẹn ở trên đường.

Rung rung hoa phượng màu thương nhớ;
Son đậm bên thành một sắc xưa;
Cánh rục đòi cơn rơi lối đỏ,
Bên chân ghi đợng dấu bao giờ.

Không khí vờn xoay, mộng rã tan;
Tưởng như tim đã cũ muôn vãn.
Thâu qua cái ngáp dài vô hạn
Hình ảnh lung lnh vũ trụ tàn.

Ôi rét! Đêm nay mấy học trò
Ngủ chung giường hẹp, trốn bơ vơ.
- Có hồn vạ thưở buồn đơn chiếc
Có lẽ đêm nay cũng ngủ nhờ.

Ngủ Chung

Lạnh lòng biết mấy tằm thân xương!
Ân ái xưa kia kiếp ngủ giường.
Đâu nữa tay choàng làm gối ấm;
Còn đâu đôi lứa chuyện canh sương...

Ai đắp mền cho, trải nệm là ?
Đêm dày ướt rượi khí tha ma.
Coi chừng cửa mộ quên không khép.
Địa phủ hàn phong lọt cả mà.

Trốn tránh bơ vơ chạy ngủ lang,
Hồn ơi! Có nhớ giấc trần gian
Nệm là hơi thở, da: chăn ấm,
Xương cọ vào xương bớt nổi hàn ?

Song Song

Người có đôi môi rõ thắm nồng,
Đề mà rằng "được" với rằng "không".
Đôi tay lưu luyến khi giao nối,
Khi đắp thành cao chặn nẻo lòng.

Và đôi mắt ấy biết nhìn xa;
Khi ngoảnh gần bên, biết đậm đà;
Nhưng cũng biết gieo buồn khía cạnh;
Lạnh đồng tê giá nét thu ba

Nhan sắc trời ơi! biết nói sao?
Người hiền như bột, có gươm dao..
Xa xôi mà gọi niềm thân mật,
Gần gũi song le vẫn biệt rào

Bâng khuâng hồn lạ ở bên hồn;
Sông nước cách chùng lối tịch thôn;
Cảnh sắc tình tôi sâu cũng vậy;
Song song muôn dặm bóng mây dờn.

Cách Xa

Lời chẳng giao lời, tay lạ tay,
Tắc gang cách trở, nhớ muôn ngày.
Cô sầu dựng núi lên cao ngất;
Nhưng cặp chim hồn lạc hướng bay.

Tôi đứng bên này cửa Khổ đau,

Bên kia người dạo, biết chi sâu.
Dọc đời rải rác muôn ga đón.
Khó nổi ngồi chung một chuyến tàu.

Cũng chẳng dò xem gió ngược xuôi;
Lời đi không cốt gặp tai người,
Quá buồn nên muốn yên nguôi chút,
Tôi nói lòng ra để tự cười.

Tình mắt

Ôi! Những kẻ tôi chỉ chào một bận,
Chân xa mau, lòng chưa kịp giao thân,
Trên đường tôi nếu trở lại vài lần,
Chắc ta đã yêu nhau rồi, - hẳn chứ..
Một lời nói nếu có gan ướm thử;
Một bàn tay đừng lưỡng lự trao thơ;
Một lúc nhìn thêm, đôi lúc tình cờ,
Chắc có lẽ đã làm nên luyện ái...

Yêu biết mấy nếu có lần gặp lại!

Tôi vụng về, tôi ngờ ngác, nên chi
Người bên tôi mà để người đi,
Tôi làm nũng, quyết giữ lòng kiêu hãnh;
Người ở đó, tôi làm như ghẻ lạnh;
Người đi rồi, thôi mong mọi gì đâu!
Những bàn tay đáng lẽ phải giao nhau,
Hờ hững thế! Không chịu cầm lưu luyện.

Ôi! Những kẻ cùng tôi không hứa hẹn!
Người không quen nhưng tôi chắc sẽ yêu;
Mặt vừa nhìn mà chân đã muốn theo;
Tình mới chép một hai dòng nhật ký;
Tên viết tắt, tin rằng lòng nhớ kỹ
Bạn một hôm đi đến rất tình cờ;
Tình quên đi ở trong những bức thơ
Viết không gửi, xếp nằm trong sách cũ;
Ôi! Bao kẻ chỉ một lần gặp gỡ!
Bởi vì sao lòng tôi rất thương đau
Khi nghĩ thầm: "nếu ta đã gần nhau!..."

Chết

Chăn quần quít rồi đến ngày nghỉ bước;
Miệng trao lời rồi đến buổi làm thinh;

Thân có đôi chò lúc ngủ một mình,
Không bạn lúa cũng không mèn ấm nóng;
Tai dưới đất để nghe chùng tiếng sóng
Ở trên đời; - đầu ấy ngừng lên cao
Sẽ nằm im! Ôi đau đớn chùng nào;
Thân bay nhảy giam trong mô nhỏ tí,
Một dáng điệu suốt trăm nghìn thế kỷ!

Ngày sẽ về, gió sẽ mát, hoa tươi,
Muôn trai tơ đi hái vụn môi cười,
Làn nắng ấm vào khuya trong lá sắc;
Nhưng mắt đóng trong đêm cam đắng đặc,
Còn biết gì trời đất ở trên kia;
Bướm bay chi! tay nhậy đã chia lia;
Tình gọi đó, nhưng lòng thôi bắt mộng.

Bỏ chung chạ để nằm khô một bóng;
Chẳng ai vào an ủi nắm bàn tay:
Khổ bao nhiêu cho một kẻ hăng ngày
Tìm thế giới để làm khuây lẽ chiếc!

Nhạc Sầu

Tặng Nguyễn Gia Trí

Ai chết đó ? Nhạc buồn chi lắm thế!
Chiều mờ côi, đời rét mướt ngoài đường;
Phố điu hiu màu đá cũ lên sương.
Sương hay chính bụi phai tàn lả tả ?

Từng tiếng lệ: ấy mộng sâu úa lá.
Chim vui đâu? Cây đã gãy vài cành
Ôi chiều buồn! Sao nắng quá mong manh!
Môi tái nhạt nào cười mà héo vậ ?

Ai chết đó ? Trục xoay và bánh đầy,
Xe tang đi về tận thế giới nào ?
Chiều đông tàn, lạnh xuống tự trời cao,
Không lửa ấm, chắc hồn buồn lắm đó.

Thê lương vậy mà ai đành lia bỏ
Trần gian sao? Đây thành phố đang quen
Nhưng chóc ròi nẻo vắng đã xa miền
Đường sá lạ thôi lạnh lòng biết mấy!

Và ngựa ơi, đi nhíp đầm chó nhảy
Kéo thân đau, chưa quên nệm giường đời

Ai đi đưa, xin đưa đến tận nơi
Chớ quay lại nửa đường mà làm tủi

Người đã chết - Một vài ba đầu cúi
Dăm bảy lòng thương xót đến bên mồ
Để cho hồn khi sắp xuống hư vô
Còn được thấy trên mặt người âm áp
Hình dáng cuộc đời từ đây xa tấp.

Xe tang đi, xin đường chớ gập ghềnh!
Không gian ôi, xin hẹp bớt mông mênh,
ảo não quá trời buổi chiều vĩnh biệt!
Và người nữa, tiếng gió buồn thê thiết
Xin lặng giùm cho nhẹ bớt cô đơn.
Hàng cò đen là bóng quạ chập chờn
Báo tin xấu, dẫn hồn người đã xé...

Ai chết đó ? Nhạc buồn chi lắm thế ?
Kèn đám ma ấy tiếng đau thương
Của cuộc đời ? Ai rút tọt trong xương
Tiếng nức nở gửi gió đường quanh quẽ!
Sầu chi lắm trời ơi! Chiều tận thế!

Ngậm ngùi

(phạm Duy phổ nhạc)

Nắng chia nửa bãi; chiều rồi...
Vườn hoang trinh nữ xếp đôi lá rầu.
Sợ buồn con nhện giăng mau;
Em ơi ! Hãy ngủ... anh hầu quạt đây.
Lòng anh mở với quạt này;
Trăm con chim mộng về bay đầu giường.
Ngủ đi em, mộng bình thường !
Ru em sẵn tiếng thùy dương mấy bờ...
Cây dài bóng xế ngẩn ngơ...
Hồn em đã chín mấy mùa thương đau ?
Tay anh em hãy tựa đầu,
Cho anh nghe nặng trái sầu rụng rơi...

Ê chề

Tôi lại mĩa mai rồi
Sao mà buồn thế ấy!
Xuôi đường, mây nước trôi
Bỏ lại lòng ta vậy

Đôi tay không tin mộ
Chia lạc hướng thiên đường.
Linh hồn tôi góa bụa,
Đơn chiếc giữa đau thương!

Mong trốn tránh bơ vơ,
Tôi đem tình bán rẻ
Cho vạ khách thờ ơ
Và lòng tôi đã ế.

Một chiếc linh hồn nhỏ:
Mang mang thiên cổ sầu
Những nàng tiên đàn chết;
Mơ mộng thuở xưa đâu?

Xuân Ý

Đêm vừa nhẹ, gió vừa mon,
Cây chen ánh nguyệt trải vờn bóng xanh.

Khuya nay, mùa đông đầu cành;
Đồng trắng lục nhạt; vàng thanh lỏi gân.

Trăng êm cho gió thanh tân;
Hương rừng tỉnh dậy, ái ân xuống đồng.

Đêm say, không khí say nồng,
Nghìn cây mở ngọn, muôn lòng hé phôi..

Khuya nay, trong những mạch đời,
Máu thanh xuân dậy thúc người héo hon.

Ngón tay tưởng búp xuân tròn,
Có người ra dạo vườn non thẩn thờ

Bình yên

Thời khắc đang đi nhịp thái bình;
Dịu dàng gió nhạt thổi mây xanh;
Hàng cây mở ngọn kêu chim đến,
Hạnh phúc xem như chuyện đã đành.

Lần cụm hoa trời rơi dáng bướm,
Nỡ chen hoa lá tiếng vành-khuyên.
Ngoài đường buổi sáng thơm hương mới;
Thú sống thơm mùi cỏ mới lên.

Kia treo trái mộng chiu cây đời
Ngang với tầm tay ngấn của người
- Nhưng múa vu vơ tay đã mỏi
Ê chề đời thoảng vị com ôi

Lời Dịu

(Đi rất êm)

Đi rất êm, bước êm nữa, người ôi!
Tiếng động gần, dư thanh gọi xa xôi..

Phòng yên tĩnh, chớ làm phòng vắng vẻ!
Hồn mới lim dim, bước giùm nhẹ nhẹ.

Hé cửa vừa, cảnh lả qua song
Cho bóng xuống mi, cho bóng xuống lòng.

Tai ê chề chi vừa nghe gió lá,
Trí mệt mỏi, buông chi lời nói lạ!

Ru cho tôi ngủ dưới bóng mi người;
Nhìn tôi đi, xin miệng thắm cứ cười..

Trong giấc đẹp sẽ thấy trời mở rộng,
Không gian hồng, đời nhuộm màu hy vọng.

Tôi sẽ giơ tay để đón rước Đời;
Đón giúp cho đôi tay ngấn chơi vui..

Nhưng phòng rất vắng, bước giùm nhẹ nhẹ:
Hồn yên tĩnh, chớ làm hồn quạnh quẽ...

Đi rất êm, bước êm nữa, người ôi!
Với lòng buồn xin nhớ gọi Xa-xôi..

Khung tình

Hoàng hôn mù xuống nặng,
Gió sông buồn, em ơi!
Nhà em đầu phố lặng,
Ba ngõ, bốn bề trời

Gần gửi già mong nhau,
Tắc gang càng tưởng nhớ.
Phố trước với đường sau:

Ấy mới lòng gặp gỡ.

Anh đến. Ôi! chờ đợi
Em ra Ô! ngóng trông.
Em nói và anh nói;
Đôi tay giao đôi lòng.

Yêu nhau, tình dễ vậy
- Cuộc đời khó khăn đâu!
Bên nhà, sông nước chảy
Bên sông, lặng bóng lâu

Anh biên lời để lại,
Dã dỏ khách sau đây:
"Đây tình yêu đóng trại;
"Duyên lành, đôi lứa may

"Ai yêu xin mời đến.
"- Tình yêu không có nhà.
"Nhưng nơi lòng hò hẹn
Nghìn năm một cảnh mà -

Có người đọc thơ anh
Sẽ tìm theo địa chỉ.
Ta giao lại khung tình
Cho đời sau, em nhi!

Nhà em ba ngõ lấm!
Lòng anh một hướng thôi!
- Nhớ em ngồi biên nhảm.
Ôi tình yêu vẽ vời!

Diệu buồn

Mưa rơi trên sân.
Mái nhà nghiêng dần...
Ôi buồn trời mưa!

Nhìn trăm sao buồn
Của mưa trên sân..,
Ôi lòng buồn chưa!
Đêm xa xuống gần,

Biết sao nói năng.
Nhớ chi băng khuâng.
Cửa the gió rình;

Vườn cau nước dâng.

Mưa rơi đều đều
Trên từng ngói kêu,
Trên từng ngói vang...

Trên từng ngói xanh
Lệ rêu muôn hang.

Quanh Quẩn

Quanh quẩn mãi giữa vài ba dáng điệu
Tới hay lui vẫn chùng ẩy mặt người
Vi quá thân nên quá đổi buồn cười
Môi nhắc lại chỉ có ngàn ấy chuyện.

Đời tẻ như tàu không đổi chuyến!
Đứng xem ngoài hay quay gót nhìn trong
Cũng thuộc rồi bàn ghế ở trong phòng,
Và trong đó: những hồn quen biết quá!

Đời nghèo thế! không dành tôi chút lạ...
Đến ái ân cũng hết cả đợi chờ;
Và mỗi ngày sau những giấc ngủ trưa,
Mùng buông xuống không che sấu vũ trụ.

À! thế đấy, chón hăng ngày cư trú.
Ván bài đời may mắn chỉ ù sông.
Ôi! tâm tư ngấn giữa bốn bờ tường,
Chờ gió mới, nhưng cửa đều đóng kín!

Chiều xuân

Xuân gọi tràn đầy
Giữa lòng hoan lạc,
Trên mình hoa cây..

Nắng vàng lạt lạt
Ngày đi chầy chầy..

Hai hàng cây xanh
Đâm chồi hy vọng...
Ôi duyên tốt lành!

Én ngàn đưa võng
Hương đồng lên hanh.

Kề bên đường mòn
Mùa đông đã tạnh
Cỏ mọc bờ non...

Chiều xuân tươi mạnh
Gió bay vào hồn.

Có bàn tay cao
Trút bình âm dịu
Từ phương xa nào..

Người cô yếu điệu
Nghe mình nao nao..

Nhạc vượn lên trời:
Đời mặng đang dậy
Tung bùng muôn nơi..

Mái rùng gió hây
Chiều xuân đầy lời

Mưa

Mưa giông buồn sợi xuống lơ lơi,
Lạnh của không gian thấm xuống người.
Rơi rớt về đây muôn hướng gió;
Lòng sầu vạn dặm gió mưa phơi.

Hiu hắt đây tôi giữa xứ hờ.
Ý buồn tự kể mộng băng quơ
Tương tư thấp thoáng sau khe cửa,
Tuy chẳng mong ai cũng đợi chờ.

Tôi luôn tay nhỏ hứng không gian,
Vội gió xa xôi lạnh lẽo ngàn.
Tôi để cho hồn theo với lá,
Xiêu xiêu cúi nhẹ trút buồn tràn.

Buồn hão nhưng lòng biết nguôi.
Buồn mưa không định, chỉ ngùi ngùi,
Lòng êm như chiếc thuyền trên bến
Nghe rét thu về hạ bớt mui...

Thu rùng

Bồng dung buồn bã không gian,
Mây bay lững thấp giăng màn âm u.

Nai cao gót lẩn trong mù
Xuống rừng nẻo thuộc nhìn thu mới về.

Sắc trời trôi nhạt dưới khe;
Chim đi, lá rụng, cành nghe lạnh lùng.

Sâu thu lên vút, song song
Với cây hiu quạnh, với lòng quạnh hiu.

Non xanh ngậy cả buồn chiều
Nhân gian e cũng tiêu điều dưới kia.

Áo Trắng

Tặng Nhất Linh

Áo trắng đơn sơ, mộng trắng trong,
Hôm xưa em đến, mắt như lòng
Nở bùng ánh sáng, em đi đến,
Gót ngọc dồn hương, bước toả hồng.

Em đẹp bàn tay ngón ngón thon
Em duyên đôi má nắng hoe tròn
Em lừa gió biếc vào trong tóc
Thổi lại phồng anh cả núi non.

Em nói, anh nghe tiếng lẩn lời;
Hồn em anh thở ở trong hơi.
Nắng thơ dẹt sáng trên tà áo,
Lá nhỏ mừng vui phát cửa ngoài.

Đôi lúa thần tiên suốt một ngày
Em ban hạnh phúc chứa đầy tay
Dịu dàng áo trắng trong như suối
Toả phát đôi hồn cánh mộng bay.

Bi ca

Hỡi mây trắng phát phơ màu gió cũ!
Nước buồn ôi! còn lại bến sơ xưa,
Cho ta gửi vọng xuôi về quá khứ
Đôi chút sầu tư nước đầy, mây đưa,

Buồn đã lại khi bắt đầu yêu mến;
Lòng mê say ngay từ thuở mê tình,
Vì ta đợi cho nên người chẳng đến;
Người xa ta, xa từ buổi sơ sinh...

Trời buổi ấy ở trong thời tình tự;
Xuân muôn năm tơ mơn cỏ bên đường.
Người thì đẹp mà lòng ta mới nở,..
Gió mơn ru và mây giục yêu đương.

Hoa nắng rải ở trên màu tóc đượm;
Áo lụa bay thấy thoáng lá chen phơi
Lòng non dại đã hóa thành chiếc bướm,
Cánh băng khuâng bay tới đậu bên người

Ta cầu khẩn như một lòng tím mộ,
Nhạc tim ngân phấp phới tiếng trầm chuông.
Hồn lưu lạc chưa hề thờ một chúa,
Yêu một người: ta dâng cả tình thương.

Nhưng chân đẹp vội rẽ đường trăm lối,
Gió bay qua thổi đưa tiếng cười chào
Rồi một bữa đứng chờ người chẳng tới,
Ta thấy buồn cùng mọc với trăng sao

Bóng đêm tỏa không lấp niềm thương nhớ,
Tình đi mau, -- sầu ở lại lâu dài
Ta đã để hồn tan trong tiếng thở
Kêu gọi người, đưa tiễn nổi tàn phai

Hỡi mây trắng, hỡi nước buồn, gió cũ!
Sao chiều nay ảo não vị sơ xưa!
Lòng ta nữa, cùng trở về một chỗ
Trong nỗi đau thương vương tự bao giờ

Tâm Sự

Chiều ơi! Hãy xuống thăm ta với!
Thiên hạ lia xa, đời trống không.
Nắng xế ngậm ngùi trên mái cũ;
Đìu hiu bên phố, nhớ bên lòng.

Ta biết quen chiều tự thuở xưa,
Tin nghe xa vắng rộng không bờ
Một ngày trời đẹp băng khuâng quá:
Ấy buổi đầu tiên bạn bút tờ.

Đã mấy năm rồi thơ nở hoa,
Trang vui cũng lúc lệ buồn nhòa
Giòng đời cũng nặng sầu lưu thủy,
Tóc nặng sầu tư gió thổi tà.

Chiều ơi! Gặp gỡ đời cơn;
Sương lạnh dòn thêm lệ tủi hờn,
Một buổi xưa kia phòng vắng bạn,
Đó ngày quen biết với cô đơn.

Có lúc xa người, bởi quá yêu,
Than ôi! Sông núi lại buồn nhiều
Mây xa lạc gió bên trời vắng,
Đời bạt lòng ta, - lại gặp chiều

Kê lê tâm hồn đã bấy lâu;
Hôm nay nhìn lại nhớ thương đầu,
Một mình cũng muốn câu tâm sự:
Chiều xuống cùng ta đặng có nhau

Hồn Xuân

Ai biết em tôi ở chốn nào ?
Má tròn đương nụ, trán vừa cao.
Tiếng mùa về gọi lòng em dậy,
Lơ đãng lòng tôi chẳng kịp rào.

Ai biết người yêu nhỏ của tôi,
Người yêu nhỏ nhỏ tròn đầu rồi ?
Nhấn giùm với nhé, em tôi đó,
Tròn trĩnh xinh như một quả đồi.

Ngực trắng giòn như một trái rùng
Mắt thì bằng rượu, tóc bằng hương.
Miệng cười bùng nở hàm răng lựu,
Sáng cả trời xanh mấy dặm đường.

Anh khắp rừng cao xuống lũng sâu
Tìm em, đi hái lộc xanh đầu.
Trông đâu chân đẹp tròn như cột
Em đẹp son ngời như cổ lâu.

Nghe nhịp đời lên em bỏ anh,
Đua nhau xuân nở rộn trăm cành.
ý mùa cũng rộn trong xuân mới,

Tóc rũ bờ tơ sợi liễu mảnh.

Khách qua đường ơi! Em tôi đây.
Chân em: cỏ mượt, mắt: hồ đây.
Lòng em hoá cảnh chờ anh gặp
Man mác hồn xuân ngọn gió hây.

Mai sau

Mai sau dù có bao giờ...

Nguyễn Du

Chàng Huy-Cận khi xưa hay sầu lắm,
Gió trắng ơi! nay còn nhớ người chăng?
Hơn một lần chàng đã gửi cho trăng
Nỗi hiu quạnh của hồn buồn không có.
Thuở chàng sống thì lòng chàng hay nhớ,
Nỗi nhớ thương không biết đã ta chưa?
Hay lòng chàng vẫn tủi nắng, sầu mưa
Cùng đất nước và nặng buồn sông núi?

"Chàng yêu lắm nên bị người hắt hủi,
Chàng yêu lâu nên thiên hạ lìa xa;
Chàng tự tình bằng những khúc bi ca,
Chàng tâm sự bằng những chiều quạnh quẽ.
Hỡi trăng gió đã nghe chàng kể lẽ,
Hồn các người là hồn của người thơ;
Hơi thở chàng thổi trong gió phát phơ,
Đài vũ trụ quen bước người thi-sĩ.

"Người một thuở mà chàng sầu vạn kỷ,
Sống một đời chàng tưởng vọng muôn năm:
Gió trắng ơi! chắc nơi chỗ chàng nằm
Chấn chiếu mục đã nở màu vĩnh viễn.
Hồn đơn chiếc như đảo rời dặm biển,
Suốt một đời như núi đứng riêng tây
Lòng chàng xưa chôn nọ với nơi này
Đây hay đó chỉ dựng chòi cô độc.

"Người ta bảo bà mẹ chàng hay khóc
Chia gia tài cho con quý: lệ đau
Chàng là con một người mẹ hau sầu,
Nên trọn kiếp mắt chàng thường đẫm lệ.
Người thi-sĩ đã nguyện cầu Thượngđế
Một đôi lần, nhưng vốn nghiệp đi hoang
Thì chết rồi, chắc người vẫn lang thang
Như buổi sống, ở trong bầu trắng gió.

Ở địa ngục, hay thiên đường, không rõ...

Chiều nay đây nửa thế kỷ hai mươi,
Viết dăm câu tôi gửi lại vài người
Những thế hệ mai sau, làm bè bạn...
Hỡi ai đó, cò nhớ lòng Huy-Cận,
Gọi gió trăng mà tỏ thể lời trên,
Rất thương yêu, xin nhớ gọi giùm tên
Rất an ủi của bạn chàng: XuânDiệu